

Tria prelego en Domaszék, 2022

Mi, ni, ili kaj Dio

Post tiuj konsideroj pli ĝeneralaj, mi alvenas al bibliaj kaj teologiaj konsideroj pri identeco, pri kiu mi estas, pri kiuj estas ni, pri kiuj estas ili.

Mi

Kiam mi metas la demandon : Kiu mi estas ?, vi komprenas ke fakte, la demando estas : Kiu mi estas en vero ?

Ĉu do la vero troviĝas en tio, kion mi sentas, ĉu en miaj impresoj, ĉu en tio kion mi montras ?

Ĉu la vero troviĝas en tio, kion diras al mi la aliaj, kion diras pri mi la aliaj, ĉu en tio kion mi interpretas el iliaj reagoj ?

Nur unu scias kiu mi estas, kaj tiu ne estas mi. Nur unu konas min eĉ pli ol mi mem. Tiu estas Dio.

La tuta 139a psalmo diras, klarigas tion. Mi insistos pri la du lastaj versikloj.

La preĝo de la psalmisto estas ĝuste la deziro esti konata de Dio.

"Esploru min, ho Dio, kaj konu mian koron. Provu min, kaj sciu miajn pensojn."

La lasta vorto temas pli precize pri miaj zorgoj. Ĉu tio rilatas al la 4 antaŭaj versikloj, malfacile kompreneblaj por ni hodiaŭ, interpretendaj ? Certe, la ĉirkaŭanta malbono ĉirkaŭ li ribeligas la aŭtoron, skandaligas lin. Li tamen lasas al Dio la agon en versiklo 19. Eble tra tiuj diraĵoj ĝis versiklo 22, li sukcesas reteni sin kaj lasi sian koleron en la mano de Dio. Tamen la zorgo restas.

Kaj ankaŭ tiun zorgon, Dio ekkonu, aŭ pli ĝuste jam konas.

"Kaj rigardu, ĉu mi estas sur malbona vojo, kaj gvidu min sur la vojo de eterneco."

Tiu malbona vojo estas fakte vojo de peno, de strebo. Estas la vojo kie mi iras, mi strebas, mi penas, mi provas per mi mem, per miaj streboj, kie mi mem volas esti mi, plenumi min mem. Kaj mi ne kapablas ekkoni ke mi iras tiun vojon. Mi bezonas ke Dio rigardu kaj indiku ke tiun vojon mi ne iru, ke ĝi ne respondas al kiu mi vere estas.

La vojo de eterneco : temas ĉi tie pri tiu grava vorto (עוֹלָם `olam) en la hebrea kaj αἰὼν (aiôn) en la greka, kiu signifas kaj tempon kaj mondon, daŭron kaj eternecon, ne la nunon sed la tempon de Dio.

La nunaj streboj ne validas por scii kiu mi estas, nur en la tempo kaj la realo de Dio mi povas esti mi mem.

Estas Dio kiu scias, kiu diras, kiu mi estas.

En preĝo, en meditado de la Skriboj, oni povas ricevi de Dio nian veran memon. Legado de la Psalmoj estas unu el tiuj vojoj de malkovro, de ricevo de tiu identeco, ĉar la Psalmoj kolektas la spiritan vivon de multaj, kaj parolas al ĉiu. En ili oni lernas pri Dio sed ankaŭ pri si mem.

Ni

Kiuj ni estas, aŭ pli ĝuste, kiuj estas "ni".

Mi nune parolos pri ni, kristanoj. Kiamaniere ni parolas pri ni. Kiun ni agnoskas aparteni al "ni" ?

Kaj kiun ne ? Ni rapide vidos ke ni ne povas apartigi, distingi, ekskludi.

Mi apogos mian aserton per kvar konataj versikloj, el kiuj la lasta kiu estas la moto de ĉi tiu kongreso.

1 Kor 12,13 Ĉar en unu Spirito ni ĉiuj baptiĝis en unu korpon, ĉu Judoj aŭ Grekoj, ĉu sklavoj aŭ liberaj; kaj ĉiuj estas trinkigitaj el unu Spirito.

Gal 3,28 Ne estas ja Judo nek Greko, ne estas sklavoj nek liberulo, ne estas ja vira kaj virina; ĉar vi ĉiuj estas unu en Kristo Jesuo.

En tiuj versikloj de Paŭlo, oni povas kompreni ke la Spirito ne atentis pri la origino, pri la socia statuso, pri la sekso. La proklamo de la graco de Dio koncernas ĉiujn homojn, kiuj ajn ili estas. Kaj tion pruvas la fakto ke la Spirito estas donita al ĉiu kredanto,

Ago 15,8-9 Kaj Dio, kiu konas la korojn, atestis al ili, donante al ili la Sanktan Spiriton tiel same, kiel al ni; kaj Li faris nenian diferencon inter ni kaj ili, per la fido puriginte iliajn korojn.

Se la Spirito faras neniun diferencon inter la judoj (ĉi tie "ni") kaj la ne-judoj (ĉi tie "ili"), same en niaj rilatoj, ni ne devas fari diferencon kun la homoj kiujn ni renkontas.

Ili

Nun, ni do alvenas al la tuta homaro.

Mi unue citos la tutan 8-an psalmaron. Ĝi estas laŭdo al Dio pri la kreitaro. Ĝi priskribas la lokon de la homo ene de tiu kreitaro.

2 Ho Eternulo, nia Sinjoro,

Kiel majesta estas Via nomo sur la tuta tero! –

Vi levis Vian gloron super la ĉielon.

3 Per la buŝo de junaj infanoj kaj suĉinfanoj

Vi fondis al Vi potencon kontraŭ Viaj malamikoj,

Por kvietigi la malamikon kaj la venĝemulon. –

4 Kiam mi rigardas Vian ĉielon, la faron de Viaj fingroj,

La lunon kaj la stelojn, kiujn Vi estigis:

5 Kio estas homo, ke Vi lin memoras?

Kio estas homido, ke Vi pensas pri li?

6 Vi malaltigis lin malmulte antaŭ Dio;

Per honoro kaj beleco Vi lin kronis.

7 Vi faris lin reganto super la faritaĵoj de Viaj manoj;

Ĉion Vi metis sub liajn piedojn:

8 Ŝafojn kaj bovojn ĉiujn

Kaj ankaŭ la sovaĝajn bestojn,

9 La birdojn de la ĉielo kaj la fiŝojn de la maro,

Ĉion, kio iras la vojojn de la maroj. –

10 Ho Eternulo, nia Sinjoro,

Kiel majesta estas Via nomo sur la tuta tero!

Ĉi tie estas proklamata la digneco de la homo, pro la fakto ke li estas kreita de Dio. Krome, kiel bildo de Dio, li estis kreita. La homo estas "*imago Dei*".

Genezo 1,27 : Kaj Dio kreis la homon laŭ Sia bildo, laŭ la bildo de Dio Li kreis lin; en formo de viro kaj virino Li kreis ilin.

Ni ĉiuj estas kunhomoj, bela Esperanta vorto, kiu ne ekzistas en multaj lingvaj.

Ĉi tiu nocio de kunhomeco estas preskaŭ sama kiel la afrika bantua nocio de "*ubuntu*". Ĝi naskiĝis en Sudafriko. Ĝi estis portata de Nelson Mandela kaj Desmond Tutu, tiu lasta, anglikana episkopo, kiu ligis ĝin ĝuste al tiu fakto ke la homo estis kreita en bildo de Dio. Tiu "*ubuntu*", kiun oni povus traduki simple per "homeco" havas pli larĝan signifon, kiu povas riĉiĝi laŭ ĝia formo en la diversaj bantua lingvoj.

Ĝi estas ankaŭ resumebla per formuloj, atribuitaj al Desmond Tutu :

Mi estas tiu kiu mi estas ĉar vi estas tiu kiu vi estas.

aŭ

Mi estas tio kio mi estas dank'al tio, kio ni estas ĉiuj.

kaj

Ni povas esti homaj (aŭ liberaj) nur kune.

Ni, homoj konsistigas komunumon, *koinonion*. Kutime, ĉi tiu termino estas teologia kaj rilatas al la Eklezio, sed oni povas apliki ĝin al la tuta homaro.

Tion proklamas la Torao, longe antaŭ la Nova Testamento, en Levidoj 19, Estas interese rigardi la terminojn elektitajn.

Mi citas, per propra traduko : versikloj 17 kaj 18 : *Ne malamu vian fraton*. Pli poste : *Vi avertos vian sampopolanon*. Kaj fine : *vi amos vian proksimulon*, aŭ pli ĝuste *vi amos por via proksimulo*. Kaj en versiklo 34 : *Vi amos la enmigrinton en vian landon ĉar vi estis enmigrinto en la lando Egipta*.

Tiu serio de vortoj kovras ĉiujn homojn ĉirkaŭ ni, la fraton, poste la sampopolanon, poste la proksimulon, kiu ajn li estas, kaj ankaŭ la enmigrinton, tiun fremdulon kiu loĝas inter vi. Mi eĉ uzos la parabolon de la bona Samariano, vi fariĝu la proksimulo de ĉiuj el ili, sen ia ajn konsidero.

Kristanoj en la socio

La kristanoj estas, troviĝas en la ĝenerala socio. Ili partoprenas en la kulturo. Ili influas ĝin kaj estas influitaj de ĝi. Per la kulturo ili ankaŭ dissemas sian vidon pri la mondo. La fido videblas en la kulturo, en la konduto de la kristanoj. Certe estas ligoj inter la fido kaj la kulturo.

Sed, ne estu ligoj inter fido kaj politiko.

Ni estas en la mondo, sed ni ne estas el la mondo.

Kristanoj ne povas, ne devas regi la mondon. La "kristana mondo" ne ekzistas. Eĉ kiam ĝi ekzistis, ĝi ne estis envere esence kristana, sed rimedo por la regantoj.

Regado de lando, de socio, postulas kompromisojn, perfidojn. Ne estis ĉiam belaj la periodoj kiam regantoj proklamis sin kristanoj.

Kristana politika totalismo estus monstro. Domina teologio aŭ dominionismo estas tiu ideo ke la kristanoj estus pli bonaj regantoj. Sed fakte, tiu ideo estas uzata de politikistoj por la propra profito. Estas en la franca tre interesa libro de Jacques Ellul, kiu nomiĝas *La subfosado de kristanismo (La subversion du christianisme)*. Ĝi priskribas kiel tra la historio kristanismo estis utiligata de regantoj. Neniame ekzistis vera kristana regno, nacio. Fakte tia situacio estus terura obstaklo al atesto, al proklamo de la Regno de Dio. Naciismo, eĉ kiam ĝi diras sin "kristana" havas neniun rilaton kun la Evangelio, kun la Regno de Dio.

La Regno de Dio estas *justeco kaj paco kaj ĝojo en la Sankta Spirito* (Rom 14:17).

La Regno de Dio estas servo, amo, preĝo kun la celo partopreni en riparo de la mondo (tikun-olam תיקון-עולם), kiam la regnoj de la mondo funkcias en ekvilibro de potenco, kaj / aŭ de supra potenco al suba potenco. Tute alia logiko.

De trista memoro estas la uzo de la nomo de Dio eĉ sur la soldataj uniformoj : *Dio kun ni (Gott mit uns)*. Tiam oni revenas al la aliaj demandoj : kiuj estas tiuj "ni". Se Dio estas kun ni, ĉu la diablo estas kun la aliaj. Ĉu ne pli verŝajnas, ke ĉar la Satano estas mensogisto de la komenco, ke li estas kun tiuj kiuj pretendas kuniri kun Dio. Nuntempe, la ideologio de la rusa mondo (*ruskij mir* русский мир) estas portata per la sama mensogo ke Dio estas kun ili kaj ke ili defendas la fidon. Ortodoksiaj teologoj publikigis tekston kiu denuncas tiun ĉi ideologion, ĝiajn kontraŭdirojn kaj ĝiajn konsekvencojn.

Al la laŭdire kristanaj regantoj ne aperas la kontraŭdiro inter la kruco kaj la glavo.

Ĉu estas "justa milito". Tio estas de longe morala diskuttemo. Mi ne estas sufiĉe akuta en filozofio, sed mi tamen povas aserti ke ne ekzistas kristana justa milito, krom se oni parolas pri la bataloj de la Savarneo, kiu batalas kontraŭ la mizero per *supo, sapo kaj savo*.

Dio parolas pri amo, Dio amas. Liaj sekvantoj, liaj vokitoj, parolas pri amo, predikas pri la Dia amo, servas pro la Dia amo. Tio estas ilia batalo, ilia milito. Ne kontraŭ homoj, ili batalas, sed kontraŭ la fortoj de malamo, de malbono, de malfeliĉo.

La Evangelio ne estas kondamno, sed proklamo de pardono, de graco, alvoko al frateco, al kunhomeco, al *ubuntu*. Kaj tio estas por ĉiuj, sen distingo, sen diferenco.

En la Eklezio, oni estas akceptata. Ĝia identeteco estas inkluziva kaj ne ekskluda. La alvoko estas por ĉiuj. La akceptado estas la universala karaktero de la Eklezio. Aŭ devus esti. Sed foje, la Eklezio erarvas. Ankaŭ ĝi devas esti elprovata de Dio, por vidi ĉu ĝi estas sur malbona vojo.

Mi volas reveni finante al la unua demando : kiu mi estas ? Kio estas mia identeco ?

Paŭlo en Koloseanoj 3:2-4 :

2 Atentu tion, kio estas supre, ne surteraĵojn. 3 Ĉar vi mortis, kaj via vivo kaŝiĝis kun Kristo en Dio.

4 Kiam aperos Kristo, nia vivo, tiam vi ankaŭ kun li aperos en gloro.

Nia vivo, tio estas nia identeco, tio estas nia vero, nia vivo kaŝiĝas en Kristo.

En Apokalipso, en la letero al la Eklezio de Pergamo, oni diras (2:17) :

Al la venkanto mi donos el la kaŝita manao, kaj mi donos al li blankan ŝtoneton, kaj sur la ŝtoneto novan nomon skribitan, kiun konas neniu krom la ricevanto.

Tiu nova nomo estas mia vera identeco, mia vera mi mem. Ĝin mi ricevos de Dio.

Konklude

Post tiuj prezentoj, mi deziras ke estu pli klara al vi kiu vi estas, kaj kiu konas vian mion, vian memon, kaj ke vi ne plu eraru pri tiu, kiu vi estas.

Mi ankaŭ deziras ke via "ni" ne plu estu ekskluda, ke la alia, ĉiu alia, havu lokon en viaj nioj, ke vi dividu kun ĉiu, eĉ tute fremda al via kulturo, la saman homecon.

Mi ankaŭ deziras ke tiu "ili" ne plu estu la "tria" gramatika persono, fremda, fora, malsama, timenda, sed tiu kun kiu vi estas kunhomo.

Mi ankaŭ deziras ke neniu plu pro vi sentu sin aliigita.

La Spirito faris nenan diferencon inter ni kaj ili.

Ni ĉiuj faru same.

Mi dankas

Philippe Cousson